

Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu Ve Görevleri Hakkında Kanun

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu Ve Görevleri Hakkında Kanun 02.02.2006 tarihli ve 28074 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu Kanunun amacı; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak üzere oluşturulacak kalkınma ajanslarının kuruluş, görev ve yetkileri ile koordinasyonuna ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olarak belirlenmiştir.

Kanunda Bölge Düzey 2 İstatistikî Bölge Birimini olarak alınmıştır. Ajanslar, bölgeler esas alınarak, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulacağı, Ajans merkezinin bulunacağı il, kuruluş kararnamesinde belirtileceği öngörülmüştür. Ajanslar, tüzel kişiliği haiz ve bu Kanunla düzenlenmemiş bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tâbi olduğu hükme bağlanmıştır.

Kanunun 4. maddesine göre Ajansların ulusal düzeyde koordinasyonundan Devlet Planlama Teşkilatı sorumludur.

Kanunun 5. maddesine "ajansın görev ve yetkileri" belirlenmiştir. Bunlar;

- a) Yerel yönetimlerin planlama çalışmalarına teknik destek sağlamak.
- b) Bölge plan ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına bildirmek.
- c) Bölge plan ve programlarına uygun olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak.
- d) Bölgede kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen ve bölge plan ve programları açısından önemli görülen diğer projeleri izlemek.
- e) Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirilmeye yönelik olarak, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek.
- f) 4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (c) bendi çerçevesinde ajansa tahsis edilen kaynakları, bölge plan ve programlarına uygun olarak kullanmak veya kullanılmamak.
- g) Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek.
- h) Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak.

i) Bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemlerini, ilgili mevzuatta belirlenen süre içinde sonuçlandırmak üzere tek elden takip ve koordine etmek.

j) Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri desteklemek.

k) Türkiye'nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapmak ve bu programlar kapsamında proje geliştirilmesine katkı sağlamak.

l) Ajansın faaliyetleri, mali yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayımlanacağı bir internet sitesi oluşturmak.

Ajansın teşkilât yapısında; a) Kalkınma kurulu, b) Yönetim kurulu, c) Genel sekreterlik, d) Yatırım destek ofisleri yer almaktadır. Ajanslarda iç ve dış denetim yapılmaktadır.

Kanunun Ekinde İstatistikî Bölge Birimleri aşağıdaki şekilde sınıflandırılması yapılmıştır.

- TR1: İstanbul
- TR10: İstanbul
- TR2: Batı Marmara
- TR21: Edirne, Kırklareli, Tekirdağ
- TR22: Balıkesir, Çanakkale
- TR3: Ege
- TR31: İzmir
- TR32: Aydın, Denizli, Muğla
- TR33: Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Şanlıurfa
- TR4: Doğu Marmara
- TR41: Bilecik, Bursa, Eskişehir
- TR42: Bolu, Düzce, Kocaeli, Sakarya, Yalova
- TR5: Batı Anadolu
- TR51: Ankara
- TR52: Karaman, Konya
- TR6: Akdeniz
- TR61: Antalya, Burdur, Isparta
- TR62: Adana, Mersin
- TR63: Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
- TR7: Orta Anadolu
- TR71: Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Niğde, Nevşehir
- TR72: Kayseri, Sivas, Yozgat
- TR8: Batı Karadeniz
- TR81: Bartın, Karabük, Zonguldak
- TR82: Çankırı, Kastamonu, Sinop
- TR83: Amasya, Çorum, Samsun, Tokat
- TR9: Doğu Karadeniz
- TR90: Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon
- TRA: Kuzeydoğu Anadolu
- TRA1: Bayburt, Erzincan, Erzurum
- TRA2: Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars
- TRA3: Orta Doğu Anadolu
- TRE1: Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli
- TRE2: Bitlis, Hakkâri, Muş, Van
- TRE3: Güneydoğu Anadolu
- TRC1: Adıyaman, Gaziantep, Kilis
- TRC2: Diyarbakır, Şanlıurfa
- TRC3: Batman, Mardin, Şırnak, Siirt

Plân Yapımını Yüklenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelik

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca 7 Ocak 2006 tarihli ve 26046 sayılı Resmî Gazete'de Plân Yapımını Yüklenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelik yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Yönetmelik ile 2.11.1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İmar Plânlarının Yapımını Yüklenecek Müellif ve Müellif Kuruluşlarının Yeterlilik Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yönetmeliğin amaç başlıklı 1. maddesinde; Yönetmeliğin amacının şehir ve kasabaların imar plânları da dâhil olmak üzere, yerleşme plânlarının bütün ilgili taraflara uygulanması gereken, güvenilir ve uygulanabilir nitelikte düzenlenebilmesi için plânların yapımı işini üstlenecek müelliflerin ehliyet durumları ile ilgili usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiştir.

Yönetmeliğin kapsamı da genişletilerek, kapsama 3194 sayılı İmar Kanunu ve diğer kanunlar ile yapılmış öngörülen her ölçekteki ve türdeki plânların yapımını ve bunları üstlenecek müellifler alınmıştır.

Yürürlükten kaldırılan Yönetmelikte yeterlilik belgesi bazı kamu kurumlarında istihdam edilen plan müelliflerine verilirken, anılan Yönetmelikte 3194 sayılı İmar Kanununda tanımlanan plânların hazırlanması, onaylanması ile uygulanmasında görevli ve yetkili olan Bakanlık, Valilik, İl Özel İdare, Büyükşehir Belediyesi, Belediye ve diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, plânların hazırlanması, onaylanması, uygulanmasına ve denetlenmesine ilişkin iş ve işlemleri yürüten, plânlama biriminde istihdam edilen müellif yeterlilik belgesi almaya hak kazanmıştır.

Yönetmelikte ilk defa müellif tanımı getirilmiş ve "müellif" Kanun'da tanımlanan her ölçekteki ve türdeki plânların yapılmasını üstlenebilmek için gerekli olan ilgili yeterlilik grubuna uygun yeterlilik belgesine sahip gerçek kişiye veya ilgili yeterlilik grubuna uygun yeterlilik belgesine sahip tüzel kişiliklerin hissedarları içinde hisseleri ortakların meslek grubuna göre dağılımında eşit veya daha fazla paya sahip gerçek kişiye ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmeliğin "plânlama alanı grupları" başlığı altındaki 5. maddesinde yerleşme alanları ve onu bütünleyen çevreye ait alanlar için düzenlenen her ölçekteki ve türdeki plânların yapım alanlarının büyüklüğü, plân yapımına konu olan yerleşme veya yerleşmeler bütününe gelecekteki muhtemel nüfuslarına veya nüfus toplamlarına göre plânlama alanı grupları teşkil edilmiş ve alt gruplarda plan alanı ve nüfus projeksiyonu öncesi yönetmeliğe göre genişletilmiştir.

Yönetmeliğin "müelliflerin öğrenim niteliği" başlıklı 6. maddesinde; plânlama işlerini üstlenecek müelliflerde, yükseköğretim kurumlarının Şehir ve Bölge Plânlama Bölümlerinden lisans eğitimini tamamlayarak mezun olmak şartı aranacağı ve yurt dışında öğrenim görenlerin bu öğrenimlerinin ve aldıkları derecelerinin, yurt içinde görülen öğrenim ve alınan derece ile eş değerde olduğunun yetkili makamlarca onaylanmış olacağı hüküm altına alınmış, daha önce plan müellifli olmaya hak kazanan şehir plâncıları dışında kalan mesleklerin müktesep hakları korunmuştur.

Yönetmeliğin "Plân yapımı işlerini üstlenecek müelliflerde aranacak nitelikler" başlıklı 8. maddesinde plan yapımı işlerini üstlenecek müelliflerin Müellif Gruplarında sayılan niteliklerden en az birine

uygun olduklarının tespit ve kabul edilmesine bağlı olduğu belirtilmiş, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan müellifler için süre, özel plânlama bürolarında çalışan müelliflerde ise iş bitirme koşulu getirilmiş, kamu kurum ve kuruluşlarında olduğu gibi D ve E Grubu Müelliflik için özel plânlama bürolarında belli sürelerle çalışmış olma koşulu getirilmiştir.

Yönetmeliğin 9. maddesinde iş bitirmiş olma kapsamında yapılan plânlardan bahsedilmiş ve Yükseköğretim kurumlarının Şehir ve Bölge Plânlama Bölümlerinden mezun olup da plânlama yarışmalarında kazanılan birincilik veya iki defa derece veya dört defa mansiyon almış olanlar bulunduğu gruptan bir üst gruba yükseleceği ile kamu kurum ve kuruluşlarından ihale yolu ile yapılan plânlama işlerinde, plânlama işini alan müellifin plânlama ekinde yer alan şehir plâncılarının çalıştıkları belgelenmesi hâlinde, kendi buldukları plânlama grubundan ayrı ayrı bir iş bitmiş olarak değerlendirileceği hükmüne bağlanmıştır.

Yönetmelikte Kamu kurum ve kuruluşunda ve özel plânlama bürolarında çalışmaya esas olacak hususlara yer verilmiş, Yönetmeliğin 11. maddesinde İdarenin, plânlama işlerinin hazırlanması, ihale edilmesi ve onanmasında bu Yönetmelik hükümlerine ummak zorunda olduğu, İdare tarafından yapılan plânlarda, bu Yönetmelikte belirtilen yeterlilik gruplarına uygun en az bir müellifin, plân yapım sürecinde, plânlama biriminde ve kadrolu olarak istihdam şart olduğu belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 12. maddesinde müellif ekplerinin teşkil, 13. maddesinde plân müelliflerinin görev ve sorumlulukları ile müelliflerin çalışmalarının idarece değerlendirilmesi, sicil tutulması, yeterlilik belgesi ve belge uygulaması ile ilgili hükümlere yer verilmiştir.

Yönetmeliğin geçici maddeleri ile yürürlükten kaldırılan Yönetmeliğe göre daha önce yeterlilik belgesi almış veya almaya hak kazanmış olanların hakları saklı tutulmuş, yürürlükten kaldırılan Yönetmeliğe göre yeterlilik belgesi almaya hak kazanamamış olanların müracaatları durumunda yeterlilik belgesi işlemlerinin yürürlükte olan Yönetmelik hükümleri çerçevesinde değerlendirilmeye alınacağı öngörülmüştür.

Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik

Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik 06.03.2006 tarihli ve 26100 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Yönetmeliğin yürürlük maddesinde Yönetmeliğin yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. Yönetmeliğin amacı; 15.5.1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 2 nci maddesine göre tesbit ve ilan olunan deprem bölgelerinde yeniden yapılacak, değiştirilecek, büyüülecek resmi ve özel tüm binaların ve bina türü yapıların tamamının veya bölümlerinin depreme dayanıklı tasarımı ve yapımı ile mevcut binaların deprem öncesi veya sonrasında performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli kuralları ve minimum koşulları belirlemek olduğu hükmüne bağlanmıştır. Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte, 2.9.1997 tarihli ve 23098 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılacağı öngörülmüştür.

Anayasa Mahkemesi Kararı (Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu)

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, 26.6.2001 günlü, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 4. maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü tümencesi ile 5. maddesinin beşinci fıkrasının birinci tümencesinin Anayasa'nın 128. ve 46. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesine dava açmıştır.

Dava konusu, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası'nın 4. maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü tümencesinde, "Arazi kullanımını, yapı ve tesislerin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler yönetici şirket tarafından verilir ve denetlenir" hükmü ile 4691 sayılı Yasa'nın 5. maddesinin beşinci fıkrasının birinci tümencesinde, "Yönetici şirket, kamu yararı gerekçesi ile adına kamulaştırma yapar veya yaptırır bir özel hukuk tüzel kişiliğidir" hükmü ile ilgilidir.

Anayasa Mahkemesi öncelikle dava konusunun yürütmenin durdurulması istemini incelemiştir; 26.6.2001 günlü, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 4. maddesinin üçüncü fıkrasının birinci tümencesi, 16.10.2003 günlü, E. 2001/383, K. 2003/92 sayılı kararla iptal edildiğinden, bu kuraların uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı güne kadar YÜRÜRLÜKLERİNİ DURDURULMASINA, 16.10.2003 gününde oybirliği ile karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi 16.10.2003 günlü **Esas Sayısı: 2001/383, Karar Sayısı: 2003/92** 16.10.2003 sayılı karar ile; 26.6.2001 günlü, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun; 1- 4. maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü tümencesinin Anayasa'ya aykırılığına ve İPTALINE, Haşim KILIÇ'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 5. maddesinin beşinci fıkrasının birinci tümencesinin Anayasa'ya aykırılığına ve İPTALINE, Haşim KILIÇ'ın "Tümencin reddi", Samia AKBULUT'un ise "Tümencin ... yapan veya ..." sözcükleriyle sınırlı olarak iptali" gerektiği yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi konuyla ilgili olarak esastan yaptığı inceleme de aşağıda hususlara yer vermiştir.

"A - 4. Maddenin Üçüncü Fıkrasının Üçüncü Tümencesinin İncelenmesi

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 4. maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü tümencesinde, "Arazi kullanımını, yapı ve tesislerin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler yönetici şirket tarafından verilir ve denetlenir" denilmektedir.

Dava dilekçesinde, yapı ruhsatı ve kullanma izni vermenin ve denetlenmenin genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli kamu hizmeti olduğu, dava konusu tümencede ise, arazi kullanımını, yapı ve tesislerin projelendirilmesi, yapımı ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinlerin bir özel hukuk tüzel kişisi olan yönetici şirket tarafından verip denetleneceğinin öngörüldüğü, dava konusu kuralın bu nedenle Anayasa'nın 128. maddesine aykırılığı ileri sürülmüştür.

İptali istenen tümenceye göre yönetici şirket, arazi kullanımını belirleyecek, yapı ve tesisleri projelendirecek, yapı ve tesislerin inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinleri verecek ve denetleyecektir.

Arazinin maddi altı yapısını oluşturacak olan tüm etkinlikler ve yatırımları yönlendirecek yöresel ve bölgesel planlamalar, arazi kullanımının belirlenmesi anlamına gelmektedir.

Yapı ve tesislerin projelendirilmesi ise; inşasına karar verilen yapılar için ruhsat alınabilmesinin ön koşulu olarak, yapı ile ilgili projelerin, kanuna, plâna, ilgili yönetmelik hükümlerine ve imar durumuna uygun olarak hazırlanmasıdır. Sözü geçen arazi kullanımı ile yapı ve tesislerin projelendirilmesi, ruhsat öncesi, aşamalar olup, yapı sahipleri tarafından hazırlanıp ilgili birimlere sunulması gereken evrelerdir.

Yapı ve tesislerin inşası, kullanımı ile ilgili ruhsat ve izinlerin verilmesi ve denetlenmesi ise, yapı ve tesislere ruhsat verilmesi ve yapım sırası ve sonrasındaki denetim ve sorumlulukları kapsamaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin 11.12.1986 günlü, E.1985/11, K.1986/29 sayılı kararında da belirtildiği gibi, ister bağlı ister takdir yetkisi biçiminde kullanılsın "yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni verme" ve "denetleme" görev ve yetkisi idarenin kolluk etkinlikleri içinde yer almakta olup, bu konuda yapılacak denetim de asli ve sürekli bir kamu hizmetidir. Başka bir anlamıyla yapı ruhsatı ve buna bağlı olarak yapı kullanma izni vermek, genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken kamu hizmeti olup, idarenin asli ve sürekli görevlerindedir. Anayasa'nın 128. maddesine göre de, belirlenen nitelikteki görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi zorunludur.

4691 sayılı Kanun'un 4. maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü tümencesinde, belirtilen ruhsat ve izinlerin yönetici şirket tarafından verileceği öngörülmüştür.

Aynı Yasa'nın 3. maddesinin (K) bendinde, yönetici şirketin bir anonim şirket, 5. maddesinin beşinci fıkrasında da bu şirketin özel hukuk tüzel kişisi olduğu, 7. maddesinde ise, yönetici şirkette, yürürlükteki iş ve çalışma mevzuatına göre personel çalıştırılacağı belirtilmiştir.

Buna göre iş ve çalışma mevzuatı uyarınca çalıştırılan personel özel hukuk kurallarına tabi olarak hizmet sözleşmesi ile çalıştırıldığında, yönetici şirket personelinin kamu görevlisi olarak nitelenecek hukuken olanaksızdır. Bu bağlamda Yasa'nın 7. maddesinin ikinci fıkrasına göre sözkonusu şirkette, kamu personelinin de çalıştırılabilemesi, bu şirketin özel hukuk tüzel kişisi olma niteliğini etkilemez.

Bu durumda, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni verilmesi ve denetlenmesinin genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli bir kamu hizmeti olması nedeniyle memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle gerçekleştirilmesi gerekirken, dava konusu kurala, ruhsat ve izinlerin bir özel hukuk tüzel kişisi olan yönetici şirket tarafından verip denetleneceğinin öngörüldüğü, Anayasa'nın 128. maddesine aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, 4691 sayılı Yasa'nın 4. maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü tümencesinin iptali gerekir.

Haşim KILIÇ bu görüşte katılmıştır.

B - 5. Maddenin Beşinci Fıkrasının Birinci Tümcüsünün İncelenmesi

4691 sayılı Kanun'un 5. maddesinin beşinci fıkrasının iptali istenen birinci tümcüsünde "Yönetici şirket, kamu yararı gerekçesi ile adına kamulaştırma veya yapa yaptırın bir özel hukuk tüzel kişisidir." denilmektedir.

Dava dilekçesinde; kamulaştırmanın öz yönünden devlet ve kamu tüzel kişileri yararına tanınmış bir yetki olduğu, ancak genel yararın gerektirdiği durumlarda gerçek kişilerle özel hukuk tüzel kişileri yararına da kamulaştırma yapılabileceği, Anayasa'nın 46. maddesinde kamulaştırma yetkisinin yalnızca Devlet'e ve kamu tüzel kişilerine tanındığı, maddede gerçek ya da özel hukuk tüzel kişileri yararına kamulaştırmadan söz edilmemekle birlikte bu konuda engelleyici ya da yasaklayıcı bir kural da öngörülmediği, gerekli düzenlemeleri yapma yetkisinin yasaya bırakıldığı, öte yandan, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 1. maddesinde gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri adına yapılacak kamulaştırmaların da Devlet ya da kamu tüzel kişilerinince yapılacağı öngörüldüğü, buna karşılık dava konusu tümcüyle yönetici şirkete kendi adına kamulaştırma yapma yetkisinin verildiği öne sürülmektedir.

Anayasa'nın "kamulaştırma"yı düzenleyen 46. maddesinin birinci fıkrasında, "Devlet ve kamu tüzel kişileri kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek kişilerin peşin ödemek şartıyla özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idari irifaklar

kumaya yetkilidir." denilmektedir. Maddenin gerekçesinde de belirtildiği gibi, kamulaştırma, kamu yararının gerektirdiği hallerde Devletin

ve kamu tüzel kişilerinin, malikinin rızası olmaksızın özel mülkiyete son verebilmesi anlamını taşımaktadır.

Buna göre, kamulaştırmanın konusu salt özel mülkiyette bulunan taşınmaz mallardır. Devlet ve kamu tüzel kişileri, kanunla gösterilen esas ve usullere göre özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını kamulaştırmaya ya da bunları üzerinde idari irifaklar kumaya yetkilidir.

İptali istenilen kurala, Anayasa'nın 46. maddesine aykırı olarak özel hukuk tüzel kişisine kamulaştırma yetkisi tanınmaktadır. Kamulaştırma bir kamu gücünün kullanılmasını gerektirdiği için özel kişiler tarafından kullanılacak bir yetki olamaz. Ancak, gerçek ya da özel hukuk tüzel kişilerinin başvuruları üzerine kamu yararı bulunması halinde yürüttükleri hizmet bakımından denetimine bağlı oldukları kamu tüzel kişileri tarafından kamulaştırma yapılabilir. Nitekim 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 1. maddesinde, özel kanunların dayanılarak gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri adına kamulaştırma yapılabileceği ve bu kamulaştırmalarda da anılan yasa hükümlerinin uygulanacağı kurala bağlanmaktadır.

Belirtilen hukuksal durum karşısında, Yasa'nın 5. maddesinin beşinci fıkrasında yönetici şirketin bir özel hukuk tüzel kişisi olduğu belirtildiği halde, aynı maddenin beşinci fıkrasının dava konusu edilen birinci tümcüsü ile bu şirkete kendi adına doğrudan kamulaştırma yapma yetkisi verilmiş olması Anayasa'nın 46. maddesine aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, 5. maddenin birinci fıkrasının birinci tümcüsünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline, Haşim KILIÇ'ın "Tümcenin iptali isteminin reddi", Samia AKBULUT'un ise "Tümcenin ... yapan veya ... sözcükleriyle sınırlı olarak iptali" gerektiği yolundaki karşı oylan ve oy çokluğuyla karar verildi."